

Тема 1.

Теоретико-прикладні основи кваліфікації кримінальних правопорушень

1. Кваліфікація кримінальних правопорушень: поняття, основні характеристики, значення.

1.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень: поняття (ознаки) та значення.

1.2. Види та суб'єкти кваліфікації кримінальних правопорушень.

1.3. Підстава кваліфікації кримінальних правопорушень: поняття, види, значення.

1.4. Етапи, алгоритми, правила та формула кваліфікації кримінальних правопорушень.

2. Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації кримінальних правопорушень.

2.1. Колізія в кримінальному праві: поняття, види, значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

2.1.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень при темпоральній колізії.

2.1.2. Кваліфікація кримінальних правопорушень при просторовій колізії.

2.1.3. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ієрархічній колізії.

2.2. Конкуренція кримінально-правових норм: поняття, види, значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

2.2.1. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції загальної та спеціальної кримінально-правових норм.

2.2.2. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм, частини та цілого.

2.2.3. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм.

3. Інтерпретаційна практика кваліфікації кримінальних правопорушень. Зміна кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікаційна помилка.

3.1. Тлумачення кримінального закону та кваліфікація кримінальних правопорушень.

3.1.1. Судове тлумачення кримінального закону: поняття, види, значення.

3.1.2. Постанова Пленуму Верховного Суду України: правова природа та значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

3.1.3. Постанови палати, об'єднаної палати, Великої палати Верховного Суду: правова природа та значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

3.2. Зміна кваліфікації кримінальних правопорушень.

3.2.1. Зміна кваліфікації кримінальних правопорушень: поняття, види.

3.2.2. Зміна кваліфікації кримінальних правопорушень у зв'язку з прийняттям нового кримінального закону.

3.2.3. Зміна кваліфікації кримінальних правопорушень при зміні фактичних обставин кримінальної справи (провадження).

3.2.4. Зміна кваліфікації кримінальних правопорушень у разі кваліфікаційної помилки.

3.3. Кваліфікаційна помилка: поняття та види.

3.3.1. Причини кваліфікаційної помилки.

3.3.2. Виявлення та усунення кваліфікаційної помилки на різних стадіях кримінального провадження.

3.3.3. Запобігання кваліфікаційній помилці.

Список рекомендованої літератури:

Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. – Харків : Право, 2018. – 368 с.

Us O. V. Constitutional principles of qualification of crimes in Ukraine / O.V. Us // *Európska tradícia v medzinárodnom práve: uplatňovanie ľudských práv : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, 6. – 7. máj 2016. – Bratislava, 2016. – С. 181-184.

Us O. V. Rules of criminal and legal estimation of committed act // «*Leges et Viata*». – 2018. – № 7/2. – С. 99-102.

Us O. V. Stages (periods) of qualification of crimes // *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право»*. – 2018. – Вип. 50. – Т. 2. – С. 99-102.

Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. Харків : Право, 2017. 144 с.

Кваліфікація за ознаками складу злочину (аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України): *практ. посібн. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький*. – Харків : «Точка», 2011. – 131 с.

Кваліфікація злочинів: *навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова*. – Харків : Право, 2016. – 356 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : *підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко*. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : *навч. посіб. / В. О. Навроцький*. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Правила кримінально-правової кваліфікації у постановах Пленуму Верховного Суду України: *практ. посібн. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький*. – Харків : Вид-во «Фінарт», 2012. – 196 с.

Ус О. В. Алгоритми кваліфікації в кримінальному праві // *Прикарпатський юридичний вісник : збірник наук. праць*. – 2021. – № 2 (37). – С. 91-95.

Ус О. В. Інтерпретаційна практика кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті // *Актуальні проблеми законодавства України: пріоритетні*

напрямки його вдосконалення: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 жовт. 2014 р. – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2014. – С. 120-122.

Ус О. В. Кваліфікація в кримінальному праві України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. Харків, 2020. – 46 с.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів: сутність та поняття / О. В. Ус // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна – № 1106. Серія «Право». – Вип. № 17. – Х. : ХНУ, 2014. – С. 171-175.

Ус О. В. Кваліфікація злочину за конкуренції кримінально-правових норм, частини та цілого // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2019. – Вип. 55. – Т. 2. – С. 110-114.

Ус О. В. Кваліфікація злочину при конкуренції загальної та спеціальної кримінально-правових норм // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2019. – № 3 (37). – С. 136-140.

Ус О. В. Кваліфікація злочину при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2019. – Вип. 56. – Т. 2. – С. 79-83.

Ус О. В. Конкуренція кримінально-правових норм під час кваліфікації злочину // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2019. – № 2-1 (36). – С. 89-94.

Ус О. В. Критерії класифікацій та види кримінально-правової кваліфікації / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 5. – 2015. – С. 15-19.

Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія / О. В. Ус. – Харків : Право, 2020. – 704 с.

Ус О. В. Формула кваліфікації в кримінальному праві // Право і суспільство. – 2021. – № 3. С. 128-137.

Тема 2.

Алгоритми та правила кваліфікації кримінальних правопорушень

План

1. Алгоритми та загальні правила кваліфікації кримінального правопорушення.

1.1. Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами складу кримінального правопорушення.

1.2. Кваліфікація кримінального правопорушення у разі помилки суб'єкта кримінального правопорушення.

1.3. Кваліфікація кримінального правопорушення, передбаченого бланкетною диспозицією.

1.4. Кваліфікація кримінального правопорушення за наявності у нормі оціночної ознаки.

1.5. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак складу кримінального правопорушення.

2. Алгоритми та спеціальні правила кваліфікації кримінального правопорушення.

2.1. Кваліфікація незакінченого кримінального правопорушення.

2.1.1. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення.

2.1.2. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.

2.2. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого декількома особами.

2.2.1. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті.

2.2.2. Кваліфікація опосередкованого (посереднього) спричинення (заподіяння) шкоди.

2.2.3. Кваліфікація необережного співзаподіяння.

2.2.4. Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення.

2.3. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.

2.3.1. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.

2.3.2. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.

2.3.3. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.

Завдання.

1. Петрова шляхом підробки довідки про отриману заробітну плату за останні 6 місяців отримала в банку кредит на суму 100 тис. грн для купівлі автомобіля строком на 5 років. Однак купувати машину вона не стала і витратила отримані гроші на відпочинок за кордоном, де і залишилася нелегально проживати. Повертати гроші банку Петрова не збиралася.

В обвинувальному акті вчинене Петровою діяння було кваліфіковано за ч. 2 ст. 222 КК.

Надайте правильну кваліфікацію вчиненого Петровою кримінального правопорушення.

2. Ковтун, перебуваючи у другій черзі на спадок за законом, з метою отримання спадщини заздалегідь спланував позбавити життя чотирьох спадкоємців першої черги, але зі значним проміжком у часі між кожним вбивством, оскільки потерпілі проживали у різних містах та країнах. Свій намір йому вдалося реалізувати щодо трьох потерпілих, а під час замаху на життя останнього він був затриманий. Слідчий кваліфікував дії Ковтуна як три самостійні кримінальні правопорушення – умисні вбивства, а щодо четвертого епізоду – як замах на вбивство, вчинений особою, яка раніше вчинила умисне вбивство.

Дайте ґрунтовну відповідь, чи є підстави кваліфікувати вчинене як декілька самотійних кримінальних правопорушень (множинність вбивств) або як одиничне продовжуване кримінальне правопорушення.

3. Лунь, Ревега, Горнович та Синюта за ініціативи Тюрменка зорганізувалися в озброєне злочинне об'єднання з метою вчинення нападів на осіб, які займалися незаконним обігом наркотичних засобів. Відповідно до плану дій злочинного об'єднання Тюрменко повинен був знаходити об'єкти нападів (потерпілих). Лунь, підробивши службове посвідчення та спеціальний жетон поліцейського, повинен був видавати себе за останнього. Крім того, Лунь разом з Ревегою повинні були безпосередньо вчиняти напади, а Горнович та Синюта повинні були забезпечити учасників злочинного об'єднання транспортом, а також збувати предмети, здобуті кримінально протиправним шляхом. За таким планом, розробленим Тюрменком, учасники злочинного об'єднання здійснили напад на Савченка з метою заволодіння його майном, поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень.

Кваліфікуйте діяння Луня, Ревеги, Горновича, Синюти та Тюрменка.

4. Маніхін, Куценко та Дробіт вирішили здійснити напад на відділення Ощадбанку. З цією метою Куценко у незнайомця, що повертався з зони проведення АТО, придбав декілька гранат РГД 5 та повідомив про це іншим співникам. За день до запланованого нападу, під час збирання інформації про систему безпеки банку Маніхін, Куценко та Дробіт були затримані поліцією.

Як з'ясувалось з часом, співники обговорювали також і напад на інше з відділень, а придбані Куценко гранати виявились муляжем.

Кваліфікуйте діяння Маніхіна, Куценка та Дробота.

Список рекомендованої літератури:

Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. – Харків : Право, 2018. – 368 с.

Us O. V. Criminal and legal estimation of unfinished crime / O. V. Us // Прикарпатський юридичний вісник : збірник наук. праць. – 2018. – № 1 (22). – С. 197-201.

Us O. V. Qualification of unfinished crime / O. V. Us // зб. наук. праць «Актуальні проблеми держави і права». – 2018. – № 80. – С. 160-165.

Брич Л. П. Теоретичні засади розмежування складів злочинів : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Л. П. Брич; Львівський держ. ун-т внутр. справ. – Львів, 2014. – 34 с.

Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження) / В. М. Бурдін. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 232 с.

Горностаї А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин / А. В. Горностаї. – Х. : Юрайт, 2013. – 232 с.

Гродецький Ю. В. Добровільна відмова при співучасті : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Гродецький Юрій Васильович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. , 2002. – 20 с.

Демидова Л. М. Проблеми кримінально-правової відповідальності за заподіяння майнової шкоди в Україні (майнова шкода як злочинний наслідок): теорія, закон, практика / Л. М. Демидова. – Х. : Право, 2013. – С. 480-500, 552-563.

Зінченко І. О., Тютюгін В. І. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання. – Х. : ФІНН, 2008. – 336 с.

Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.

Комаров О. Д. Фактична помилка в кримінальному праві України та її значення для кримінальної відповідальності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. Д. Комаров; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. – Харків, 2015. – 20 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Панов М. Кваліфікація злочинів при бланкетній диспозиції закону про кримінальну відповідальність / М. Панов, Н. Квасневська // Право України. – 2010. – № 9. – С. 47-55.

Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10> – Заголовок з екрана.

Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину у кримінальному праві / В. Я. Тацій. – Х. : Право, 2016. – 256 с.

Ус О. В. Кваліфікація злочину за ознаками об'єктивної сторони складу злочину. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право»*. 2017. Вип. 47. Т. 3. С. 101-106.

Ус О. В. Кваліфікація злочину за ознаками суб'єктивної сторони складу злочину. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право»*. 2018. Вип. 49. Т. 2. С. 130-136.

Ус О. В. Кваліфікація злочину, передбаченого бланкетною диспозицією. *Право і суспільство*. 2018. № 2. Ч. 2. С. 179-186.

Ус О. В. Кваліфікація злочину, склад якого містить оціночну ознаку. *Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки»*. 2018. № 2. Т. 2. С. 63-67.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками об'єкта складу злочину. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право»*. Вип. 41. Т. 2. 2016. С. 139-144.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками суб'єкта складу злочину. *International Scientific-Practical Conference Development*

of legal regulation in East Europe : experience of Poland and Ukraine : Conference Proceedings, January 27-28, 2017. Sandomierz. P. 174-177.

Ус О. В. Склад злочину як підстава кримінально-правової оцінки вчиненого діяння. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4/2. С. 196-201.

Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія / О. В. Ус. – Харків : Право, 2020. – 704 с.

Ус О. В. Характерні помилки при кваліфікації замаху на злочин / О. В. Ус // Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах: матеріали всеукр. міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 серпн. 2016 р. – Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2016. – С. 83-87.

Шевченко Е. В. Злочини з похідними наслідками. – Х. : Вид-во СПД ФО «Вапнярчук», 2005. – 214 с.